

Gabra tal-ġurisprudenza

KONKLUŻJONIJIET TAL-AVUKAT ĠENERALI
BOT
ipprezentati fid-19 ta' Marzu 2015¹

Kawża C-87/14

Il-Kummissjoni Ewropea

vs

L-Irlanda

“Nuqqas ta’ Stat li jwettaq obbligu — Direttiva 2003/88/KE — Organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol — Kuncett ta’ ‘ħin tax-xogħol’ — Tobba waqt it-taħriġ”

I – Introduzzjoni

1. Bir-rikors tagħha, il-Kummissjoni Ewropea titlob lill-Qorti tal-Ġustizzja tikkonstata li, bin-nuqqas ta’ applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2003/88/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-4 ta’ Novembru 2003, li tikkoncerna ċerti aspetti tal-organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol², għall-organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol tat-tobba waqt it-taħriġ, imsejha wkoll tobba tal-isptar mhux konsulenti (“non-consultant hospital doctors”, iktar ’il quddiem l-“NCHD”), l-Irlanda naqset milli twettaq l-obbligi tagħha taħt l-Artikoli 3, 5, 6 u 17(2) u (5) ta’ din id-direttiva.

2. L-Irlanda ttrasponiet id-Direttiva 2003/88 fid-dritt nazzjonali fir-rigward tal-NCHD bir-Regolament tal-2004 dwar il-Komunitajiet Ewropej (organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol) (tobba waqt it-taħriġ) [European Communities (Organisation of Working Time) (Activities of Doctors in Training) Regulations 2004], kif emendat bir-Regolament tal-2010 (iktar ’il quddiem, ir-“Regolament tal-2004”).

3. Sabiex tiġi riżolta tilwima dwar il-ħin tax-xogħol tal-NCHD, l-Irish Medical Organisation (il-federazzjoni tat-tobba tal-Irlanda), li tirrappreżenta lit-tobba kollha li jipprattikaw fit-territorju Irlandiż, u l-Health Service Executive (l-amministrazzjoni tas-servizzi tas-saħħa, iktar ’il quddiem, l-“HSE”), il-korp pubbliku li jirrapreżenta lill-awtoritajiet tas-saħħa, iffirmaw ftehim ta’ soluzzjoni fit-22 ta’ Jannar 2012, li miegħu hemm anness ftehim kollettiv li jiġbor flimkien lil dawn il-partijiet³ kif ukoll mudell ta’ kuntratt tax-xogħol għall-NCHD⁴.

1 — Lingwa originali: il-Franċiż.

2 — ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol. 4, p. 381.

3 — Iktar ’il quddiem, il-“ftehim kollettiv”.

4 — Iktar ’il quddiem, il-“mudell ta’ kuntratt tax-xogħol”.

4. Il-preambolu ta' dan il-mudell ta' kuntratt tax-xogħol jiddeskrivi l-NCHD bil-mod li ġej:

“Għall-finijiet ta' dan il-kuntratt, it-terminu [NCHD] jirreferi għal persuni impjegati fis-settur tas-saħħa pubblika fl-Irlanda bħala ‘Interns’, ‘Senior House Officers’, ‘Registrars’, ‘Senior Registrars’, ‘Specialist Registrars’ [titoli li jikkorrispondu għal gradi fil-karriera tal-medicina skont, b'mod partikolari, it-taħriġ segwit] jew titolu ieħor sabiex jipprovdu servizzi mediċi jew dentali u/jew sabiex jiġi segwit taħriġ mediku jew dentali li, għall-finijiet ta' dan l-impjieg, ma humiex impjegati bħala ‘Consultants’.”

5. Skont il-klawżola 3(a) tal-ftehim kollettiv, is-siġhat ta' taħriġ previsti fir-roster lil hinn mill-perijodi ta' hin “on-call” ma għandhomx jingħaddu bħala hin tax-xogħol.

6. Il-Kummissjoni tqis, għall-kuntrarju, li tali siġhat ta' taħriġ jikkostitwixxu “hin tax-xogħol”, fis-sens tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2003/88.

7. Ir-rikors għal nuqqas ta' twettiq ta' obbligu pprezentat mill-Kummissjoni kontra l-Irlanda fih diversi lmenti. Madankollu, dawn il-konklużjonijiet ser jiffokaw fuq l-uniku lment dwar l-inkompatibbiltà tal-klawżola 3(a) tal-ftehim kollettiv mad-Direttiva 2003/88. Fil-fatt, dan l-ilment iqajjem punt ta' liġi ġdid dwar l-interpretazzjoni tal-kunċett ta' “hin tax-xogħol”, fis-sens tal-Artikolu 2(1) ta' din id-direttiva. Il-Qorti tal-Ġustizzja għandha għalhekk tiddeċiedi jekk huwiex konformi mad-Direttiva 2003/88 jew le li jiġi eskluż mill-kunċett ta' “hin tax-xogħol”, fis-sens tal-Artikolu 2(1) tal-imsemmija direttiva, il-hin li l-NCHD jiddedikaw għat-taħriġ tagħhom, inkluż lil hinn mill-perijodi on-call tagħhom.

8. L-Artikolu 2 tad-Direttiva 2003/88, intitolat “Definizzjonijiet”, jipprevedi:

“Għall-għanijiet ta' din id-Direttiva għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

1. ‘hin tax-xogħol’ ifisser kwalunkwe perjodu li matulu il-haddiem ikunu għax-xogħol, għad-disposizzjoni ta' min jimpjegah u jwettaq l-attivitajiet jew id-doveri tiegħu, b'konformità mal-liġijiet nazzjonali u/jew prattiċi;

[...]”

9. Id-definizzjoni tal-kunċett ta' hin tax-xogħol għandha importanza partikolari fis-sistema tad-Direttiva 2003/88, għaliex minnha tiddependi l-applikazzjoni ta' dispozizzjonijiet oħra ta' din id-direttiva, bħall-Artikoli 3, 5 u 6 tal-imsemmija direttiva.

10. L-Artikolu 3 tad-Direttiva 2003/88, intitolat “Serhan ta' kull jum”, jipprevedi:

“L-Istati Membri għandhom jieħdu l-mizuri meħtieġa halli jassiguraw li kull haddiem ikun intitolat għal perjodu minimu ta' serhan kull jum ta' 11-il siegħa konsekuttivi f'perjodu ta' 24 siegħa.”

11. L-Artikolu 5 ta' din l-istess direttiva, intitolat “Perjodu ta' serhan ta' kull ġimgħa”, jipprevedi fl-ewwel paragrafu tiegħu:

“L-Istati Membri għandhom jieħdu l-mizuri meħtieġa halli jassiguraw li, f'kull perjodu ta' sebat ijiem kull haddiem ikun intitolat għal perjodu minimu mingħajr interruzzjoni ta' serhan kull perjodu ta' 24 il-siegħa flimkien ma 11-il siegħa serhan ta' kull jum kif li hemm referenza għalih fl-Artikolu 3.”

12. Skont l-Artikolu 6 tal-imsemmija direttiva, intitolat “Ħin massimu ta’ xogħol matul ġimgħa”:

“L-Istati Membri għandhom jieħdu l-miżuri meħtieġa ħalli jassiguraw li, skond il-ħtieġa tal-protezzjoni tas-sigurtà u s-saħħa tal-ħaddiema:

[...]

b) il-medja tal-ħin tax-xogħol għal kull perjodu ta’ sebat ijiem, inkluża s-sahra, ma tkunx teċċedi it-48 siegħa.”

13. Il-Kummissjoni tosserva li l-attivitajiet ta’ taħriġ tal-NCHD huma parti integrali mill-impjeg tagħhom u mill-istatus professjonali tagħhom, bħalma jirriżulta mid-dispożizzjonijiet tal-mudell ta’ kuntratt tax-xogħol, u b’mod partikolari mit-Taqsima 8 ta’ dan tal-aħħar, intitolata “Medical Education and Training” (“Tagħlim u taħriġ mediku”). Dawn it-tobba huma marbuta jikkompletaw dawn l-attivitajiet ta’ taħriġ skont il-kuntratt tax-xogħol tagħhom.

14. Barra minn hekk, il-Kummissjoni tinnota li l-ftehim dwar it-trattament tas-siġhat ta’ taħriġ li huwa anness mal-ftehim kollettiv jiddistingwi bejn tliet kategoriji ta’ siġhat ta’ taħriġ:

- is-siġhat ta’ taħriġ barra mis-sit ipprogrammati u protetti kif meħtieġa mill-programm ta’ taħriġ;
- l-attivitajiet ta’ tagħlim u taħriġ ipprogrammati organizzati fuq il-post perjodikament (kull ġimgħa/ġimagħtejn), bħall-konferenzi, il-laqgħat xjentifiċi kif ukoll l-analizi tal-morbożità u l-mortalità; u
- l-attivitajiet ta’ riċerka, ta’ studju, eċċ.

15. Il-Kummissjoni tqis li, sa fejn l-attivitajiet ta’ taħriġ huma meħtieġa mill-programm ta’ taħriġ u jseħhu f’post stabbilit minn dan il-programm, dawn għandhom jingħaddu bhala “ħin tax-xogħol” għall-finijiet tad-Direttiva 2003/88. Dan għandu jkun il-każ, skont il-Kummissjoni, għall-ewwel żewġ kategoriji ta’ siġhat ta’ taħriġ iddefiniti mill-ftehim dwar it-trattament tas-siġhat ta’ taħriġ. Għall-kuntrarju, il-ħin iddedikat għall-attivitajiet ta’ studju u riċerka li jsiru d-dar ma għandhomx jitqiesu li huma “ħin tax-xogħol” u jistgħu, konsegwentement, jingħaddu bhala “perijodu ta’ serħan” għall-finijiet ta’ din l-istess direttiva. Dan jidher li huwa l-każ tat-tielet kategorija ta’ siġhat ta’ taħriġ.

16. Il-Kummissjoni tindika wkoll li l-fatt li jiġu ddedikati ħinijiet speċifiċi għall-attivitajiet ta’ taħriġ fir-roster ma jibdix il-fatt li dan jirrigwarda intrinsikament “xogħol”.

17. Il-Kummissjoni tenfasizza wkoll ir-rwol speċifiku tal-limitazzjoni tal-ħin tax-xogħol u l-istabbiliment ta’ perijodi minimi ta’ serħan għat-tobba sabiex jiġu protetti s-saħħa u s-sigurtà ta’ dawn it-tobba u l-pazjenti tagħhom. Fil-fehma tagħha, interpretazzjoni restrittiva tal-kunċett ta’ ħin tax-xogħol bħal dik proposta mill-Irlanda, li teskludi l-attivitajiet ta’ taħriġ, la tkun konformi mad-drittijiet soċjali fundamentali mogħtija mid-Direttiva 2003/88 u lanqas mal-għan tagħha ta’ protezzjoni tas-saħħa u tas-sigurtà tal-ħaddiema.

18. Huwa għalhekk li l-Kummissjoni tqis li l-klawżola 3(a) tal-ftehim kollettiv ma hijiex kompatibbli mad-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2003/88, u b’mod partikolari mal-Artikoli 3, 5 u 6 tagħha.

19. Bhala risposta, l-Irlanda ssostni li s-siġhat ta’ taħriġ previsti fir-roster lil hinn mill-perijodi ta’ ħin on-call, li jirrapprezentaw il-perijodu ta’ taħriġ protett, ma għandhomx jingħaddu bhala “ħin tax-xogħol”, fis-sens tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2003/88.

20. L-Irlanda ċertament tammetti li x-xogħol u t-taħriġ jistgħu jkunu marbutin mill-qrib fil-każ tal-NCHD. Madankollu teżisti, fil-fehma tagħha, distinzjoni fundamentali bejn iż-żewġ kuncetti, b'mod partikolari fil-kuntest tal-perijodu ta' taħriġ protett, bħal f'dan il-każ. Fil-fatt, l-Irlanda tosserva li, f'dan il-kuntest, l-NCHD ma humiex għad-dispożizzjoni tal-persuna li timpjega u ma jwettqux l-attività jew id-doveri tagħhom.

21. L-Irlanda timpjega li, għalkemm il-perijodi ta' taħriġ huma rreġistrati u effettivament miktuba fir-roster sabiex jiġi żgurat li jkunu protetti fl-iskeda tax-xogħol tal-NCHD u sabiex ikun possibbli għall-persuna li timpjega li tippjana l-attivitajiet b'mod razzjonali, tali perijodi huma inklużi b'mod esplicitu bħala li huma distinti — jew “helsien” — mill-“attivitajiet jew id-doveri” tax-xogħol.

22. Skont l-Irlanda, mis-sentenza Simap⁵ jirriżulta li l-kuncett ta' hin tax-xogħol huwa essenzjalment marbut mat-twettiq, jew mad-disponibbiltà bil-ghan ta' twettiq u mat-twettiq effettiv, tad-doveri u tal-attivitajiet tax-xogħol fuq il-post tax-xogħol. Barra minn hekk, mill-punt 63 tas-sentenza Jaeger⁶ jirriżulta li, sabiex tiġi ssodisfatta d-definizzjoni ta' “hin tax-xogħol” prevista mid-Direttiva 2003/88, huwa indispensabbli li tabib ikun għad-dispożizzjoni tal-persuna li timpjegah f'post determinat, normalment iżda mhux esklużivament fuq il-post, sabiex jipprovdi s-servizzi u/jew iwettaq l-attivitajiet u d-doveri marbuta max-xogħol tiegħu.

23. Madankollu, jirriżulta b'mod ċar mill-klawżola 3(a) tal-ftehim kollettiv kif ukoll mill-anness tiegħu li l-perijodu ta' taħriġ protett ta' kull ġimgħa huwa perijodu li matulu NCHD ma jkunx on-call, u lanqas ma jwettaq attivitajiet jew doveri marbuta max-xogħol tiegħu u ma jkunx effettivament disponibbli għal dawn l-attivitajiet jew id-doveri. In-natura protetta ta' dan it-taħriġ teskludi neċessarjament id-disponibbiltà għax-xogħol. Barra minn hekk, il-fatt li dan il-perijodu ta' taħriġ jiġi rremunerat minkejja li t-tabib ma jwettaqx jew ma jkunx disponibbli biex iwettaq xogħlu jirrifletti sempliċement l-istatus partikolari tat-tobba waqt it-taħriġ u jagħmel parti mill-vantaġġi tagħhom.

24. Skont l-Irlanda, teżisti distinzjoni fundamentali bejn il-perijodu ta' taħriġ protett li jimplika l-preżenza fiżika fuq il-post tax-xogħol minn naħa, u l-hin on-call li jeħtieġ il-preżenza fiżika fuq il-post tax-xogħol min-naħa l-oħra, li gie eżaminat mill-Qorti tal-Ġustizzja fis-sentenzi tagħha Simap⁷ u Jaeger⁸, li huwa espressament iddefinit bħala hin tax-xogħol mir-Regolament tal-2004. Filwaqt li tabib on-call huwa disponibbli għax-xogħol u jista' jkun marbut iwettaq l-attivitajiet u d-doveri marbuta max-xogħol tiegħu, tabib li huwa f'perijodu ta' taħriġ protett ma huwiex disponibbli għax-xogħol u ma jistax iwettaq dawn l-attivitajiet jew id-doveri. Għal din ir-raġuni, dan il-perijodu ta' taħriġ ma jistax jitqies li huwa “hin tax-xogħol” għall-finijiet tar-Regolament tal-2004 jew tad-Direttiva 2003/88.

25. L-argument tal-Kummissjoni huwa bbażat fuq ftehim żbaljat fundamentali tar-relazzjoni bejn ir-rekwiziti tat-taħriġ tal-NCHD u l-obbligi normali tagħhom skont il-kuntratt tax-xogħol tagħhom. Għall-kuntrarju ta' dak li ssostni l-Kummissjoni fir-replika tagħha, ir-rekwiziti tat-taħriġ tal-NCHD ma humiex parti integrali mix-xogħol tagħhom fis-sens ta' obbligi imposti jew issorveljati mill-persuna li timpjega. Kif jirriżulta mit-Taqsimiet 2 u 8 tal-mudell ta' kuntratt tax-xogħol, dawn huma pjuttost rekwiziti regolatorji essenzjali li l-NCHD kollha għandhom jissodisfaw biex jiġu rreġistrati bħala tobba skont il-Liġi tal-2007 dwar it-tobba (Medical Practitioners Act 2007). Ir-relazzjoni bejn l-NCHD u l-korp ta' taħriġ tagħhom hija separata u distinta minn dik li teżisti bejn l-NCHD u l-persuna li timpjegahom.

5 — C-303/98, EU:C:2000:528.

6 — C-151/02, EU:C:2003:437.

7 — C-303/98, EU:C:2000:528.

8 — C-151/02, EU:C:2003:437.

26. Bhalma huwa espost fit-Taqsima 8(a) tal-mudell ta' kuntratt tax-xogħol, il-persuna li timpjega għandha biss tiffacilita, jekk ikun il-każ, it-taħriġ meħtieġ u/jew il-garanzija ta' kompetenza meħtieġa tal-pożizzjonijiet ta' NCHD. Filwaqt li l-persuna li timpjega toffri qafas li fiha l-NCHD jistgħu jsegu taħriġ, din ma tmexxi l-iżvolġiment ta' tali taħriġ, ma tiddeterminax liema attivitajiet l-NCHD għandhom iwettqu fil-kuntest tat-taħriġ tagħhom lanqas il-progress tal-NCHD fil-kuntest ta' dan u ma tiddeterminax il-post tal-imsemmi taħriġ. Dawn huma kwistjonijiet li jaqgħu taħt il-kompetenza tal-korpi ta' taħriġ tal-NCHD jew tal-NCHD infushom.

27. L-assenjazzjoni ta' sigħat speċifiċi għall-attivitajiet ta' taħriġ fir-roster issir bl-iskop li tiffacilita l-osservanza tal-obbligi mill-NCHD skont il-Liġi tal-2007 dwar it-tobba u li tiżgura ċarezza totali fir-rigward tal-organizzazzjoni tal-hin tal-NCHD, kemm għalihom stess kif ukoll għall-persuna li timpjega, u dan sabiex tiġi żgurata l-provvista effettiva tas-servizzi.

II – L-**evalwazzjoni tiegħi**

28. Id-Direttiva 2003/88 għandha l-għan li tistabbilixxi rekwiżiti minimi maħsuba sabiex itejbu l-kundizzjonijiet tal-għajxien u tax-xogħol tal-ħaddiema permezz ta' approssimazzjoni tal-leġiżlazzjonijiet nazzjonali dwar, b'mod partikolari, it-tul tal-hin tax-xogħol. Din l-armonizzazzjoni fil-livell tal-Unjoni Ewropea fir-rigward tal-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol għandha l-għan li tiżgura protezzjoni aħjar tas-sigurtà u tas-saħħa tal-ħaddiema, billi tara li dawn jibbenefikaw minn perijodi minimi ta' serħan — b'mod partikolari ta' kull jum u ta' kull ġimgħa — kif ukoll minn perijodi ta' waqfien adegwati, u billi tipprevedi limitu massimu ta' 48 siegħa għat-tul medju tal-ġimgħa tax-xogħol, limitu massimu li fir-rigward tiegħu jiġi espressament ippreċiżat li jinkludi s-sahra⁹.

29. Fid-dawl ta' dan l-għan essenzjali, kull ħaddiem għandu b'mod partikolari jgawdi minn perijodi ta' serħan adegwati li mhux biss għandhom ikunu effettivi, billi jippermettu lill-persuni kkonċernati jirkupraw mill-għeja tax-xogħol tagħhom, iżda għandhom ukoll ikunu ta' natura preventiva b'mod li jnaqqsu, sa fejn possibbli, ir-riskju li jiġu mittiefsa s-sigurtà u s-saħħa tal-ħaddiema li l-akkumulazzjoni ta' perijodi ta' xogħol mingħajr is-serħan meħtieġ tista' ġġib magħha¹⁰.

30. Ir-rekwiżiti differenti li tistabbilixxi d-Direttiva 2003/88 fir-rigward tat-tul massimu tax-xogħol u tal-hin minimu ta' serħan jikkostitwixxu regoli tad-dritt soċjali tal-Unjoni ta' importanza partikolari u li minnhom għandu jibbenefika kull ħaddiem bħala rekwiżit minimu neċessarju sabiex tiġi żgurata l-protezzjoni tas-sigurtà u tas-saħħa¹¹.

31. Għalkemm kienu oriġinarjament esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 93/104/KE, tat-23 ta' Novembru 1993, dwar xi aspetti tal-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol¹², l-attivitajiet tat-tobba waqt it-taħriġ ġew inklużi fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva permezz tad-Direttiva 2000/34/KE¹³.

9 — Digriet Grigore (C-258/10, EU:C:2011:122, punt 40 u l-ġurisprudenza ċċitata).

10 — Sentenza Jaeger (C-151/02, EU:C:2003:437, punt 92).

11 — Digriet Grigore (C-258/10, EU:C:2011:122, punt 41 u l-ġurisprudenza ċċitata).

12 — ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol. 2, p. 197.

13 — Direttiva 2000/34/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tat-22 ta' Ġunju 2000, li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 93/104 (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol. 4, p. 27).

32. Fil-white paper tagħha dwar is-setturi u l-attivitajiet esklużi mid-Direttiva dwar il-Ħin tax-Xogħol, tal-15 ta' Lulju 1997¹⁴, il-Kummissjoni enfasizzat li “s-siġhat tax-xogħol tat-tobba waqt it-taħriġ kienu ta' spiss jaqbz u l-55 siegħa fil-ġimgħa f'bosta pajjiżi”¹⁵ [traduzzjoni mhux uffiċjali]. Minn dan jirriżulta, fil-fehma tagħha, “riskju evidenti [...] għas-saħħa u s-sigurtà ta' numru sinjifikattiv ta' tobba waqt it-taħriġ. Sa fejn dawn it-tobba jipparteċipaw direttament fi proċeduri u deċiżjonijiet mediċi li jolqtu lil pazjenti, is-sigurtà ta' dawn tal-aħħar ukoll tista' titqiegħed f'perikolu.”¹⁶ [traduzzjoni mhux uffiċjali]

33. Sabiex jittieħdu inkunsiderazzjoni diffikultajiet potenzjali li l-Istati Membri jiltaqgħu magħhom sabiex jirrikonċiljaw id-dispożizzjonijiet dwar il-ħin tax-xogħol mar-responsabbiltajiet tagħhom fir-rigward tal-organizzazzjoni u l-provvista ta' servizzi tas-saħħa u tal-kura medika, l-integrazzjoni tat-tobba waqt it-taħriġ fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 93/104 saret gradwalment.

34. Bil-kodifikazzjoni li saret mid-Direttiva 2003/88, id-dispożizzjonijiet tranzitorji jidhru fl-Artikolu 17(5) ta' din id-direttiva. Minn dan jirriżulta, essenzjalment, li d-derogi permessi jikkonċernaw l-Artikoli 6 (ħin massimu ta' xogħol matul ġimgħa) u 16(b) (perijodu ta' referenza) tal-imsemmija direttiva u ma humiex awtorizzati hlief għal perijodu tranzitorju ta' hames snin mill-1 ta' Awwissu 2004, li eventwalment jista' jiġi estiż b'sentejn, imbagħad b'sena.

35. Minn din id-deskrizzjoni fil-qosor tal-evoluzzjoni tal-leġiżlazzjoni applikabbli għat-tobba waqt it-taħriġ jirriżulta li, mit-tmiem tal-perijodu tranzitorju, din il-kategorija ta' tobba hija integralment sugġetta għall-osservanza tar-regoli dwar l-organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol li jinsabu fid-Direttiva 2003/88.

36. Barra minn hekk, għandu jiġi nnotat li d-dispożizzjonijiet ta' din id-direttiva li jirrigwardaw speċifikament it-tobba waqt it-taħriġ ma jipprevedux definizzjoni partikolari fir-rigward tagħhom tal-kunċett ta' ħin tax-xogħol, u lanqas esklużjoni ta' wħud mill-attivitajiet tagħhom minn dan il-kunċett.

37. Għalhekk tapplika d-definizzjoni generali li tinsab fl-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2003/88.

38. F'dan ir-rigward il-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet ripetutament li din id-direttiva tiddefinixxi l-kunċett ta' “ħin tax-xogħol” fis-sens ta' din id-dispożizzjoni, bħala kull perijodu li matulu l-ħaddiem ikun ix-xogħol, għad-dispożizzjoni tal-persuna li timpjega u jwettaq l-attività jew id-doveri tiegħu, konformement mal-leġiżlazzjoni u/jew il-prattiki nazzjonali, u li l-istess kunċett għandu jinftiehem bħala l-oppożitt tal-perijodu ta' serħan, peress li dawn iż-żewġ kunċetti jeskludu lil xulxin b'mod reċiproku¹⁷.

39. F'dan il-kuntest, il-Qorti tal-Ġustizzja ppreċiżat, minn naħa, li d-Direttiva 2003/88 ma tipprevedix kategorija intermedjarja bejn il-perijodi ta' xogħol u dawk ta' serħan u li, min-naħa l-oħra, l-intensità tax-xogħol imwettaq mill-ħaddiem jew l-effiċjenza tiegħu ma tidhirx fost l-elementi karatteristiċi tal-kunċett ta' “ħin tax-xogħol” fis-sens ta' din id-direttiva¹⁸.

40. Għalhekk, l-imsemmija direttiva ma tipprovdi għal “perijodi griżi” li jidhru bejn il-ħin tax-xogħol u l-ħin ta' serħan. Konformement mas-sistema implementata mil-leġiżlatur tal-Unjoni, il-Qorti tal-Ġustizzja adottat approċċ binarju li jgħid li dak li ma jaqax taħt il-kunċett ta' ħin tax-xogħol jaqa' taħt il-kunċett ta' ħin ta' serħan, u bil-kontra.

14 — COM(97) 334 finali

15 — Punt 64.

16 — Punt 65.

17 — Digriet Grigore (C-258/10, EU:C:2011:122, punt 42 u l-ġurisprudenza ċċitata).

18 — *Ibidem* (punt 43 u l-ġurisprudenza ċċitata).

41. Il-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet ukoll li l-kunċetti ta' "hin tax-xogħol" u "perijodu ta' serħan" fis-sens tad-Direttiva 2003/88 jikkostitwixxu kunċetti tad-dritt tal-Unjoni li għandhom jiġu ddefiniti skont karatteristiċi oġġettivi, filwaqt li jsir riferiment għas-sistema u l-iskop ta' din id-direttiva, intiża sabiex tistabbilixxi rekwiżiti minimi maħsuba sabiex itejbu l-kundizzjonijiet tal-ġhajxien u tax-xogħol tal-ħaddiema. Fil-fatt, tali interpretazzjoni awtonoma biss hija ta' natura li tiżgura l-effett sħiħ ta' din id-direttiva kif ukoll applikazzjoni uniformi tal-imsemmija kunċetti fl-Istati Membri kollha¹⁹.

42. Barra minn hekk, għandu jtfakkar li l-Artikolu 2 tad-Direttiva 2003/88 ma jidherx fost id-dispożizzjonijiet taġħha li hija permessa deroga għalihom²⁰.

43. Fir-rigward tat-tobba, il-Qorti tal-Ġustizzja ddeduċiet minn dan li s-servizzi on-call li l-ħaddiem iwettaq skont is-sistema tal-preżenza fiżika fl-istabbiliment tal-persuna li timpjega għandu jitqies kollu kemm hu li huwa "hin tax-xogħol" fis-sens tad-Direttiva 2003/88, indipendentement mix-xogħol realment imwettaq mill-persuna kkonċernata waqt dawn il-perijodi li tkun on-call²¹.

44. Għaldaqstant, il-fatt li s-servizzi on-call jinkludu ċerti perijodi fejn ma titwettaqx attività, skont il-Qorti tal-Ġustizzja, huwa irrilevanti f'dan il-kuntest. Fil-fatt, il-fattur deċiżiv sabiex jiġi kkunsidrat li l-elementi karatteristiċi tal-kunċett ta' "hin tax-xogħol", fis-sens tad-Direttiva 2003/88, huma preżenti fis-servizzi on-call li ħaddiem iwettaq fuq il-post tax-xogħol tiegħu stess huwa l-fatt li huwa mgħiegħel ikun fiżikament preżenti fuq il-post stabbilit mill-persuna li timpjega u li jzomm ruħu għad-dispożizzjoni ta' din tal-aħħar sabiex f'każ ta' bżonn ikun jista' jipprovdi s-servizzi xierqa immedjatament. Hemm lok, konsegwentement, skont il-Qorti tal-Ġustizzja, li dawn l-obbligi jitqiesu li huma rilevanti għat-tweġġiq tad-doveri ta' dan il-ħaddiem²².

45. Id-definizzjoni ta' "hin tax-xogħol", fis-sens tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2003/88, hija bbażata fuq tliet kriterji li, fid-dawl tal-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, jidher li għandhom jitqiesu li huma kumulattivi. Dawn huma l-kriterju spazjali (li wiehed ikun fuq il-post tax-xogħol), il-kriterju tal-awtorità (li wiehed ikun għad-dispożizzjoni tal-persuna li timpjega) u l-kriterju professjonali (li wiehed iwettaq l-attivitajiet jew id-doveri tiegħu)²³.

46. L-esklużjoni tas-siġhat ta' taħriġ tal-NCHD mill-kunċett ta' "hin tax-xogħol", fis-sens ta' din id-dispożizzjoni, hija, fil-fehma tiegħi, kuntrarja għad-Direttiva 2003/88 sa fejn, f'dak li jikkonċerna din il-kategorija ta' ħaddiema, ikunu ssodisfatti t-tliet kriterji msemmija fid-definizzjoni inkluża fl-imsemmija dispożizzjoni.

47. Se nibda d-demostrazzjoni tiegħi bl-aħħar wiehed mit-tliet kriterji elenkati, li jeħtieġ li l-ħaddiem iwettaq l-attività jew id-doveri tiegħu.

48. L-attività tal-NCHD tinkludi żewġ aspetti prinċipali, jiġifieri, minn naħa, li jagħtu kura medika u, min-naħa l-oħra, li jsegwu t-taħriġ taġħom. Huma rremunerati kemm għall-ewwel aspekk kif ukoll għat-tieni wiehed.

19 — *Ibidem* (punt 44 u l-ġurisprudenza ċċitata).

20 — *Ibidem* (punt 45).

21 — Digriet Vorel (C-437/05, EU:C:2007:23, punt 27 u l-ġurisprudenza ċċitata). Minhabba li l-Artikoli 1 sa 6 tad-Direttiva 2003/88 huma fformulati f'termini li huma essenzjalment identiċi għal dawk tal-Artikoli 1 sa 6 tad-Direttiva 93/104, il-Qorti tal-Ġustizzja ppreċizat, f'dan l-istess digriet, li l-interpretazzjoni ta' din tal-aħħar hija kompletament applikabbli għad-Direttiva 2003/88 (punt 29).

22 — *Ibidem* (punt 28 u l-ġurisprudenza ċċitata).

23 — Ara, fir-rigward tas-sentenza Jaeger (C-151/02, EU:C:2003:437), il-kummenti ta' Vigneau C., *European Review of Private Law*, Nru 13, Vol. 2, Kluwer Law International, Il-Pajjiżi l-Baxxi, 2005, p. 219, speċjalment p. 220.

49. L-NCHD iwettqu ż-żewġ partijiet tal-attività tagħhom fi hdan żewġ entitajiet. Minn naħa, dawn jiġu assenjati fi sptar u, min-naħa l-oħra jkunu marbuta ma' korp ta' taħriġ, dan kollu taħt l-awspici tal-HSE li torganizza, permezz ta' ftehimiet konklużi mal-korpi ta' taħriġ, u tiffinanzja t-taħriġ tal-NCHD²⁴.

50. Jekk nirreferu għad-dokument stabbilit mill-HSE, intitolat “Non Consultant Hospital Doctor (NCHD) – Job Specification” [“Tobba tal-isptar mhux konsulenti (NCHD) – Dekskrizzjoni tal-impjeg”]²⁵, ninnotaw li l-ewwel parti tal-attivitàjiet tal-NCHD hija kkaratterizzata, b'mod partikolari, mill-funzjonijiet li ġejjin²⁶:

- “jipparteċipaw bħala membri ta' tim multi-dixxiplinari fil-provvista ta' kura medika lill-pazjenti”;
- “jagħmlu dijanjosi u jittrattaw lill-pazjenti”;
- “jiktbu u jinterpretaw testijiet ta' dijanjosi”; u
- “jibdeu u jissorveljaw it-trattament”

51. L-NCHD huma għalhekk involuti bis-shiħ fl-għoti ta' kura medika lill-pazjenti.

52. Fir-rigward tat-tieni parti dwar it-taħriġ tal-NCHD, din tinvolvi, skont it-termini tat-Taqsima intitolata “Education and Training” (“Tagħlim u taħriġ”) tal-istess dokument, b'mod partikolari l-funzjonijiet li ġejjin²⁷:

- “jipparteċipaw fi programmi obbligatorji u rakkomandati ta' tagħlim u ta' żvilupp professjonali skont ir-rekwiżiti organizzazzjonali/professjonali”;
- “iżommu u jiżviluppaw il-perizja u l-għarfien professjonali billi jinvolvu ruħhom b'mod attiv f'taħriġ u fi żvilupp professjonali kontinwat”;
- “jagħmlu progress sodisfacenti fit-tagħlim u fl-iżvilupp tagħhom skont ir-rekwiżiti tal-korp ta' taħriġ”; u
- “jipparteċipaw f'kontrolli ta' ppjanar u ta' prestazzjoni kif mitlub mal-konsulent inkarigat mis-sorveljanza/direttur tal-klinika/kap tad-dipartiment akkademiku ”.

53. L-NCHD għalhekk għandhom isegwu programm ta' taħriġ fi hdan korp awtorizzat għal dan l-għan, u għandhom jagħmlu dan b'koordinazzjoni mal-persuna li timpjegahom li għandha torganizza r-roster tagħhom b'mod li tiżgura l-implementazzjoni korretta ta' dan it-taħriġ.

24 — It-Taqsima 15 tal-mudell ta' kuntratt tax-xogħol, intitolata “Training Supports” (“Finanzjamenti tat-taħriġ”), tipprevedi li l-HSE ser tkun responsabbli għall-ispejjeż ta' taħriġ tal-NCHD.

25 — Dan id-dokument huwa disponibbli fuq l-indirizz elettroniku http://www.irishpsychiatry.ie/Libraries/PGT_HSE_Docs/HSE_Job_Specification_for_NCHD_Posts.sflb.ashx

26 — Ara wkoll it-Taqsima 6 tal-mudell ta' kuntratt tax-xogħol.

27 — Ara wkoll it-Taqsima 8 tal-mudell ta' kuntratt tax-xogħol.

54. Ir-rabta stretta li tgħaqquad dawn iż-żewġ aspetti tal-attività tal-NCHD hija, għustament, enfasizzata fid-dokument intitolat “Training principles to be incorporated into new working arrangements for doctors in training” (“Prinċipji fil-qasam tat-taħriġ li għandhom jiġu inkorporati fil-modalitajiet godda ta’ xogħol għat-tobba waqt it-taħriġ”)²⁸. Fih hemm indikat li fost ir-regoli ġenerali li għandhom jiggwidaw it-taħriġ tal-NCHD hemm dik li tipprevedi li “opportunitajiet ta’ tagħlim u ta’ taħriġ fuq il-post tax-xogħol għandhom jiġu sfruttati u għandu jsir l-ikbar użu minnhom”, u dik li tgħid li “barrier artifiċjali ma għandhiex tinholq bejn servizz u taħriġ”²⁹.

55. Minkejja din l-affermazzjoni tal-assenza ta’ konfini riġidi bejn it-taħriġ u l-għoti ta’ kura medika, dan id-dokument juri l-eżistenza ta’ Prattika li tikkonsisti fl-esklużjoni mill-ħin tax-xogħol is-siġhat li l-NCHD jiddedikaw għat-taħriġ tagħhom fi hdan il-korp b’din il-funzjoni. B’dan il-mod, il-punt 9 tal-parti I tal-imsemmi dokument jindika li “ħin użat f’taħriġ fuq talba tal-korp ta’ taħriġ u mhux fuq dik tal-persuna li timpjega ma jgħoddx bħala ħin tax-xogħol għall-finijiet tad-[Direttiva dwar il-ħin tax-xogħol] iżda jista’ jitqies li huwa ħin rremunerat”. Barra minn hekk, il-punt 15 ta’ din il-parti I jippreċiża li “[i]l-ħin, għalkemm jista’ jintuża prinċipalment jew anki esklużivament għal skop ta’ tagħlim (pereżempju leave għal studju ‘protett’) u ma jaqax taħt id-definizzjoni ta’ ħin ‘tax-xogħol’, xorta jista’ jiġi inkluz bħala parti minn kuntratt ta’ impjeg irremunerat”. Fl-aħħar nett, il-punt 3 tal-parti II tal-istess dokument, intitolata “Prinċipji marbuta ma’ kull korp ta’ taħriġ”, jindika li “it-tagħlim u t-taħriġ barra mis-sit [...] normalment ma jitqiesux li huma ħin tax-xogħol”.

56. Tali esklużjoni tas-siġhat ta’ taħriġ tal-NCHD mill-kunċett ta’ “ħin tax-xogħol”, fis-sens tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2003/88, hija, fil-fehma tiegħi, kuntrarja għal din tal-aħħar, għax hija bbażata fuq l-idea li l-NCHD ma jwettqux l-attività jew id-doveri tagħhom fis-sens ta’ din id-dispożizzjoni meta jiddedikaw ruħhom għat-taħriġ tagħhom, kif jirrizulta mill-programm stabbilit mill-korp awtorizzat għal dan l-għan.

57. Bil-kontra tal-immagni li trid tagħti l-Irlanda fil-kuntest ta’ dan ir-rikors, l-aspett tal-attività tal-NCHD fir-rigward tal-għoti ta’ kura medika u dak b’rabta mat-taħriġ tagħhom huma madankollu marbuta mill-qrib. Fil-fatt huwa inerenti fl-istatus tal-NCHD li jiksbu tagħlim teoriku u tagħlim Prattiku, li jkomplu jżviluppaw l-għarfien xjentifiku tagħhom filwaqt li jwettquh fil-Prattika. Fil-fatt il-kwalità u l-effettività tat-taħriġ tal-NCHD jiddependu fuq din ir-rabta stretta bejn it-teorija u t-twettiq fil-Prattika.

58. It-taħriġ professjonali tal-NCHD għalhekk jagħmel parti integrali mill-attività tagħhom, b’tali mod li għandhom jitqiesu li jwettqu l-attività u d-doveri tagħhom fis-sens tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2003/88, meta jsegwu l-programm ta’ taħriġ tagħhom, inkluz lil hinn mill-perijodi ta’ ħin on-call.

59. Konsegwentement, ma hemm ebda raġuni oġġettiva għalfejn għandha ssir distinzjoni bejn iż-żewġ aspetti tal-attività tal-NCHD għall-finijiet tal-kalkolu tal-ħin tax-xogħol tagħhom.

60. Barra minn hekk, il-kriterju spazjali li jirrigwarda l-fatt li l-ħaddiem irid ikun fuq il-post tax-xogħol jidhirli li huwa ssodisfatt.

61. Fil-fatt, kemm jekk it-taħriġ isehh fl-isptar kif ukoll jekk dan isehh fil-bini tal-korp ta’ taħriġ, l-importanti huwa li l-NCHD, matul is-siġhat ta’ taħriġ, huma obbligati jibqgħu fil-post li ma humiex liberi li jagħzlu iżda li jiddependi mill-programm ta’ taħriġ li huma marbuta jsegwu. Dan l-obbligu li l-NCHD ikunu fiżikament preżenti f’post stabbilit matul is-siġhat ta’ taħriġ tagħhom jikkostitwixxi restrizzjoni li tipprekludihom milli jwettqu liberament l-attivitajiet personali tagħhom.

28 — *Medical Education and Training Group*, Lulju 2004. Id-dokument jirreferu għalih, b’mod partikolari, in-noti ta’ qiegħ il-paġna 3 u 5 tal-mudell ta’ kuntratt tax-xogħol u huwa disponibbli fuq l-indirizz elettroniku http://smartr.org.uk/wp-content/uploads/2013/01/training_principles.pdf

29 — Paġna 5.

62. Fl-aħħar nett, fir-rigward tal-kriterju li jgħid li l-ħaddiem għandu jkun għad-dispożizzjoni tal-persuna li timpjega, dan huwa qabel kollox kriterju ta' awtorità li jimplika l-permanenza tar-rabta ta' subordinazzjoni tal-ewwel wiehed fil-konfront tat-tieni³⁰.

63. Madankollu, meta l-NCHD iwettqu t-taħriġ tagħhom lil hinn mill-perijodi ta' hin on-call, dawn xorta waħda ma joħorgux minn taħt is-setgħa ta' tmexxija tal-persuna li timpjegahom.

64. Fil-fatt, fil-kuntest tar-relazzjoni ġerarkika li torbothom mal-persuna li timpjegahom, it-taħriġ tal-NCHD jiġi kkontrollat min-naħa ta' dan tal-aħħar.

65. Dan jirriżulta espressament mit-Taqsima 3 tal-mudell ta' kuntratt tax-xogħol, intitolata "Reporting Relationship" ("Relazzjoni ġerarkika"), li tipprovdi:

"Ir-relazzjoni ġerarkika tal-NCHD fil-konfront tal-persuna li timpjega tiġi stabbilita permezz tal-intermedjarju tal-konsulent inkarigat bis-sorveljanza tagħhom u tad-direttur tal-klinika (jekk ikun hemm wiehed). L-NCHD jistgħu jkunu *meħtieġa jagħtu rendikont* lill-konsulent inkarigat bis-sorveljanza mahtur/lid-direttur tal-klinika/lill-kap tad-dipartiment akkademiku *rigward kwistjonijiet marbuta mat-tagħlim, taħriġ u riċerka medika*. L-NCHD għandhom jagħtu rendikont direttament lill-persuna li timpjega kif meħtieġ."³¹

66. Fl-istess sens, it-Taqsima 6(c) tal-mudell ta' kuntratt tax-xogħol tindika wkoll:

"L-NCHD huma intitolati, matul l-impjieg tagħhom, għal evalwazzjoni regolari tal-prestazzjoni tagħhom – inklużi l-prestazzjonijiet fil-qasam [ta' tagħlim mediku u ta' taħriġ mediku]/ta' riċerka – fil-preżenza tagħhom, mill-konsulent inkarigat bis-sorveljanza mahtur/mid-direttur tal-klinika/mill-kap tad-dipartiment akkademiku."

67. Dan il-kontroll tat-taħriġ tal-NCHD mill-persuna li timpjega huwa koerenti mal-konstatazzjoni li skontha l-partecipazzjoni tal-NCHD fi programm ta' taħriġ tagħmel parti, skont it-Taqsima 8(b) tal-mudell ta' kuntratt tax-xogħol, mill-obbligi imposti fuq l-NCHD b'applikazzjoni tal-kuntratt tax-xogħol li jorbothom mal-persuna li timpjegahom. Minn dan jirriżulta, fil-fehma tiegħi, li l-persuna li timpjega tkun iġġustifikata li tissanzjona nuqqas ta' twettiq mill-NCHD tal-obbligi ta' taħriġ tagħhom kif jidhru fil-kuntratt tax-xogħol.

68. Barra minn hekk, il-persuna li timpjega għandha rwol importanti fl-implementazzjoni korretta ta' dan it-taħriġ, li għandha tiffacilita t-twettiq tiegħu. F'dan ir-rigward, it-Taqsima 8(a) tal-mudell ta' kuntratt tax-xogħol tipprevedi li, "[g]hall-finijiet tat-tagħlim, tat-taħriġ tal-NCHD u taz-żamma tal-kompetenza professjonali tal-NCHD, il-persuna li timpjega għandha, skont ir-rekwiziti tal-Liġi tal-2007 dwar it-tobba, tiffacilita kif xieraq it-taħriġ/il-garanzija ta' kompetenza meħtieġa għal pożizzjonijiet ta' NCHD". Fl-istess sens, it-Taqsima 8(c) tal-mudell ta' kuntratt tax-xogħol tipprevedi wkoll l-eżistenza ta' koordinazzjoni bejn il-persuna li timpjega u l-korp ta' taħriġ għall-implementazzjoni tat-taħriġ tal-NCHD, li għandu jiġi inkorporat fir-roster stabbilit mill-persuna li timpjega³². Hija għalhekk il-persuna li timpjega li għandha tirrikoncilja l-obbligu tat-taħriġ tal-NCHD mal-obbligi ta' servizz imposti fuq dawn tal-aħħar.

30 — Ara, Vigneau C. , *op. cit.*, li hawnhekk nirreferu għad-definizzjoni tiegħu li tinsab fil-p. 220.

31 — Korsiv miżjud minni.

32 — Ara wkoll, f'dan is-sens, "*Training principles to be incorporated into new working arrangements for doctors in training*", *op. cit.* Il-punt 16 tal-Parti I ta' dan id-dokument jipprovi li "[i]l-persuna li timpjega għandha tiffacilita hin ta' taħriġ protett għall-persuni li jagħtu t-taħriġ mahtura u għal dawk li jseguw t-taħriġ fil-pożizzjonijiet li jitolbu taħriġ". Il-punt 26 ta' din il-Parti I jindika li "[r]-rosters għandhom jiffacilitaw l-attivitatiet iprogrammati ta' tagħlim u taħriġ fuq is-sit u barra mis-sit".

69. It-taħriġ tal-NCHD għandu l-għan li dawn tal-aħħar jadattaw għall-post tax-xogħol tagħhom u għalhekk għandu skop professjonali. Il-hin li l-NCHD jiddedikaw għat-taħriġ tagħhom ma jistax jitqabbel mal-hin personali hliet jekk dan jitqatta' barra mir-relazzjoni ta' xogħol, b'tali mod li jkun jistgħu jikkupaw ruħhom liberament bl-attivitajiet personali tagħhom. Madankollu, rajna li dan ma huwiex il-każ, peress li l-persuna li timpjega tibqa' teżercita l-awtorità tagħha fil-kuntest tal-kontroll tat-taħriġ tal-NCHD. Barra minn hekk, it-taħriġ ta' dawn tal-aħħar ma jirrizultax minn għażla awtonoma tagħhom li jiddedikaw parti mill-hin personali tagħhom għalih. Ladarba l-hin ta' taħriġ tal-NCHD ikun maħsub biex jissodisfa obbligu professjonali, taħt il-kontroll dirett jew indirett tal-persuna li timpjega, dan ma jikkostitwixxi hin ta' serħan.

70. Infakkar li d-Direttiva 2003/88 għandha l-għan li tiproteġi s-saħħa u s-sigurtà tal-ħaddiema. Il-fatt li jiġi ggarantit perijodu minimu ta' serħan lill-ħaddiem huwa parti minn dan l-għan. Għaldaqstant, l-eskluzjoni tal-hin ta' taħriġ tal-NCHD mill-għadd tal-hin tax-xogħol tagħhom jikser dan il-perijodu minimu ta' serħan u għalhekk imur kontra l-imsemmi għan³³. Fi kliem ieħor, id-Direttiva 2003/88 tipprekludi l-fatt li l-hin ta' serħan tal-NCHD jitqassar minħabba l-eskluzjoni tas-siġhat ta' taħriġ tagħhom mill-kunċett ta' "hin tax-xogħol", fis-sens tal-Artikolu 2(1) tagħha.

71. Inzid ngħid li l-mod kif il-Qorti tal-Ġustizzja ddefinixxiet il-kunċett ta' hin ta' serħan jippermetti faċilment li l-argument difiż mill-Irlanda jiġi skartat. Għalhekk, fir-rigward tal-"perjodi xierqa ta' mistrieħ b'kumpens ekwivalenti", fis-sens tal-Artikolu 17(2) u (3) tad-Direttiva 93/104, il-Qorti tal-Ġustizzja ppreċiżat li dawn il-perijodi għandhom ikunu kkaratterizzati mill-fatt li, matulhom, "il-ħaddiem ma jkun sugġett għal ebda obbligu lejn min iħaddmu li jista' jimpedixxih milli b'mod liberu u mingħajr interruzzjonijiet jaqdi l-interessi tiegħu sabiex jinnewtralizza l-effetti tax-xogħol fuq is-sigurtà u s-saħħa tiegħu. Għaldaqstant, dawn il-perijodi ta' mistrieħ għandhom isegwu b'mod immedjat il-hin tax-xogħol li għalih huma intizi li jikkumpensaw, bl-għan li jiġi evitat li l-ħaddiem jesperjenza stat ta' għeja jew ta' xogħol eċċessiv minħabba l-akkumulazzjoni tal-perijodi konsekuttivi ta' xogħol"³⁴. Il-Qorti tal-Ġustizzja ppreċiżat ukoll li, "sabiex ikun jista' jistrieħ b'mod effettiv, il-ħaddiem għandu jibbenefika mill-possibbiltà li jitlaq mill-ambjent tax-xogħol tiegħu għal numru speċifiku ta' siġhat li mhux biss għandhom ikunu konsekuttivi iżda għandhom ukoll isegwu direttament perijodu ta' xogħol, sabiex jippermettulu jirrilassa u jelimina l-għeja kkaġunata mit-twettiq tad-dmirijiet tiegħu"³⁵.

72. Il-perijodi ta' serħan għalhekk għandhom il-funzjoni li jikkumpensaw għall-għeja kkaġunata mill-perijodi tax-xogħol. Jekk il-perijodi ta' taħriġ tal-NCHD jiġu inklużi mal-perijodi ta' serħan din il-funzjoni essenzjali tiġi ppreġudikata.

73. Minn dawn l-iżviluppi jirrizulta li, fil-fehma tiegħi, it-tliet kriterji tal-kunċett ta' "hin tax-xogħol", fis-sens tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2003/88, huma ssodisfatti. Konsegwentement, is-siġhat li l-NCHD għandhom jiddedikaw għat-taħriġ tagħhom lil hinn mill-perijodi ta' hin on-call għandhom jitqiesu li jikkostitwixxu "hin tax-xogħol", fis-sens ta' din id-dispożizzjoni.

III – Konkluzjoni

74. Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet imsemmija hawn fuq, nipproponi li l-Qorti tal-Ġustizzja tiddeċiedi li, billi fil-prattika eskudiet is-siġhat ta' taħriġ tat-tobba tal-isptar mhux konsultanti ("non-consultant hospital doctors") previsti fir-roster lil hinn mill-perijodi ta' hin on-call mill-kunċett ta' "hin tax-xogħol", fis-sens tal-Artikolu 2(1) tad-Direttiva 2003/88/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-4 ta' Novembru 2003, li tikkonċerna ċerti aspetti tal-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol, l-Irlanda naqset milli twettaq l-obbligi tagħha taħt din id-dispożizzjoni kif ukoll taħt l-Artikoli 3, 5 u 6 ta' din id-direttiva.

33 — Ara f'dan is-sens, fir-rigward tal-perijodi ta' għassa, is-sentenza Simap (C-303/98, EU:C:2000:528, punt 49).

34 — Sentenza Jaeger (C-151/02, EU:C:2003:437, punt 94).

35 — *Ibidem* (punt 109).